

AIÜB-ELL-1/2011.
(AIÜB-ELL-3/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága**
Ellenőrző albizottságának

2011. március 22-én, kedden, 10 óra 2 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>„Az előzetes letartóztatás elrendelésével és végrehajtásával kapcsolatos jogi szabályozás és gyakorlati tapasztalatok áttekintése” címmel - 2010. november 18-án - a Budapesti Fegyház és Börtönben tartott kihelyezett ülésen elhangzott javaslatok megvitatása, értékelése</i>	5
<i>Az elnök bevezetője</i>	5
<i>Észrevételek, hozzászólások</i>	6
<i>Az elnök összefoglalója</i>	25
<i>Szavazás a további munkamenetről</i>	26

Napirendi javaslat

1. „Az előzetes letartóztatás elrendelésével és végrehajtásával kapcsolatos jogi szabályozás és gyakorlati tapasztalatok áttekintése” címmel - 2010. november 18-án - a Budapesti Fegyház és Börtönben tartott kihelyezett ülésen elhangzott javaslatok megvitatása, értékelése

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Bárándy Gergely** (MSZP), az albizottság elnöke

Dr. Vas Imre (Fidesz), az albizottság alelnöke

Dr. Bohács Zsolt (Fidesz)

Dr. Gruber Attila (Fidesz)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Budai Gyula (Fidesz) dr. Bohács Zsoltnak (Fidesz)

Dr. Harangozó Tamás (MSZP) dr. Bárándy Gergelynek (MSZP)

Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz) dr. Vas Imrének (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Kara Ákos főosztályvezető-helyettes (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Dr. Vókó György osztályvezető ügyész (Legfőbb Ügyészség)

Dr. Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke

Dr. Kádár András Kristóf, a Magyar Helsinki Bizottság társelnöke

Dr. Fogarassy Edit vezető tanácsos (Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatala)

Dr. Bócz Endre volt fővárosi főügyész (Magyar Kriminológiai Társaság)

Dr. Kökényesi Antal bv. altábornagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 2 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. BÁRÁNDY GERGELY (MSZP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm képviselőtársaimat és meghívott vendégeinket, illetve a kormány képviselőit.

Az Ellenőrző albizottság ülését megnyitom. Ismertetem a helyettesítési rendet: Bohács Zsolt képviselőtársam helyettesíti Budai Gyulát, Vas Imre alelnök úr Papcsák Ferenc képviselő urat, én helyettesítem Harangozó Tamást. Ezzel az albizottság határozatképes.

Tájékoztatásul elmondom, hogy képviselőtársaim részéről a jelenlét hiánya nagyjából nem köszönhető másnak, mint hogy az Országgyűlés ma kezdte meg az alkotmánykoncepciók vitáját, és természetesen részt kell ott venni. Amikor a bizottsági ülés összehívásra került, nem volt még arról tudomásunk, hogy ez a kettő egybe fog esni.

A menetrendet illetően egy napirendi pontja van az ülésünknek. Mindenekelőtt azt kérdezem meg képviselőtársaimtól, hogy elfogadjuk-e a napirendet. *(Szavazás.)* Ezt egyhangú egyetértésnek látom, köszönöm szépen.

„Az előzetes letartóztatás elrendelésével és végrehajtásával kapcsolatos jogi szabályozás és gyakorlati tapasztalatok áttekintése” címmel - 2010. november 18-án - a Budapesti Fegyház és Börtönben tartott kihelyezett ülésen elhangzott javaslatok megvitatása, értékelése

Az elnök bevezetője

Az albizottság tagjai számára, illetve meghívott vendégeink, szakértőink és a kormány képviselője számára is megküldésre került az elmúlt ülés jegyzőkönyve, egy kivonat, amelyet a bizottság munkatársai készítettek arról, hogy mik voltak az elhangzott javaslatok, tehát kiemeltük a hosszú jegyzőkönyvből azokat a megjegyzéseket, amelyek javaslatokat tartalmaztak. Ha itt tévedtünk, kérem a képviselőtársaimat, illetve vendégeinket, szakértőinket, jelezzék, mi maradt ki esetleg a javaslati sorból.

Én a javaslati sor alapján összeállítottam egy olyan koncepciót, amely az én indítványom vagy terveim szerint egy országgyűlési határozati javaslatnak lehetne az alapja. A határozati javaslatban kérnék fel - az albizottság hivatalosan nem tudja, de az albizottság képviselői természetesen mint országgyűlési képviselők bármikor benyújthatnak határozati javaslatot; én ezt a megoldást javaslom - a kormányt arra, hogy kodifikálja azokat az elképzeléseket, amelyeket az albizottság most elfogad. Én tehát azt kérem - és azt gondolom, ezzel egyet tudunk érteni, nem tennék különbséget, hogy képviselőként vagy meghívottként vesz részt valaki a mai bizottsági ülésen -, hogy tegyenek észrevételeket, megjegyzéseket a koncepcióhoz, mi az, amit elfogadhatónak tartanak abból, mi az, amivel kiegészítenék, mi az, amit elhagynának belőle. A koncepció az én reményeim szerint híven tükrözi azokat az álláspontokat, amelyeket megfogalmaztak, megfogalmaztunk a kihelyezett albizottsági ülés alkalmával.

Várom az észrevételeket. Köszönöm. Annyit tennék még hozzá, a kormány képviselője jelezte nekem, hogy most látta ezt a koncepciót először. Nem tudom, ennek mi az oka. A bizottság az én legjobb tudomásom szerint megküldte a kormánynak is a tervet a többivel együtt; természetesen adminisztratív hiba elő tud fordulni. Megkérdezem a kormány képviselőjét, tud-e most érdemben részt venni ebben a vitában, tehát a koncepciót meg tudja-e ismerni ennyi idő alatt, vagy pedig tartunk öt-hat perc szünetet.

Észrevételek, hozzászólások

DR. KARA ÁKOS (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Próbálom átfutni ezt, miközben zajlik a vita, úgyhogy emiatt nem kell szünetet tartani. Engem azonban úgy tájékoztattak, hogy erről tájékoztatták a bizottságot, hogy Répássy államtitkár úr nem tud részt venni, illetve egyéb állami vezető sem; gondolom, szintén az alkotmányozás miatt. Ezért mi úgynevezett tanácskozási joggal vagyunk itt, tehát így kezeljük a megszólalásainkat.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ez így igaz, én is megerősítem, hogy államtitkár úr jelezte, hogy éppen az alkotmányozás vitája miatt nem tud részt venni a mai ülésen. Értelemszerűen a kormány képviselőjétől legfeljebb szakmai álláspontot várhatunk jelen helyzetben, de én azt gondolom, az országgyűlési határozati javaslat benyújtása úgyis az Országgyűlés hatásköre, nem a kormányé. Itt tehát sokkal inkább, ha úgy tetszik, szakmai álláspontot várnék, ha ez lehetséges. Köszönöm.

Ki kér szót? Professzor úr, parancsoljon!

DR. VÓKÓ GYÖRGY (Legfőbb Ügyészség): Tisztelettel köszöntöm a bizottság jelen lévő tagjait és a kedves vendégeket. A koncepcióhoz szeretnék szakmai véleményt mondani.

Az előzetes letartóztatás általános indokaként a Be. 129. §-ának (2) bekezdése szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény személyre konkretizált, megalapozott gyanúját kívánja meg. A gyanú megalapozásához az állandósult gyakorlat értelmében olyan adatok megléte szükséges, amelyek valóságuk bizonyítása esetén megfelelnek valamely, a Btk. különös részében írt törvényi tényállás elemeinek. A megalapozott gyanú meglétét a bizonyítékok bizonyító erejének egybevetése nélkül szükséges tisztázni, és elegendő annak valószínűsítése, hogy bűncselekmény történt, melynek elkövetője gyanúsított. Utalok két, BH-ban is közzétett döntésre: az 1992-es 234. határozat és az 1994-es 17. határozat.

A bizonyítékok hitelt érdemlősége tehát a kényszerintézkedés tárgyában hozandó határozatkor valóban nem vizsgálendő, ezért az azt célzó bizonyítás jelenleg szükségtelen. A Be. 207. §-ának (5) bekezdése szűk körben lehetővé teszi ugyan a nyomozási bíró számára a bizonyításfelvételt, azonban annak indokai nem azonosak a koncepció által megjelöltekkel. Az utóbbit abból a szempontból is aggályosnak tartanám, hogy a nyomozási bíró önálló kezdeményezésű, azonban értelemszerűen a nyomozati szakba ékelődő bizonyítása elvonná az ügyésznek a nyomozás feletti rendelkezési jogát, az ennek alkalmával bejelentett esetleges jogorvoslat elbírálása pedig nem lenne beilleszthető a jelenlegi fórumrendszerbe. Álláspontom ezért az, hogy amennyiben a nyomozási bíró úgy ítéli meg, az elé tárt bizonyítékok nem elégségesek a kényszerintézkedés elrendeléséhez, úgy annak következménye az indítvány elutasítása, nem pedig a bizonyítás felvétele kell hogy legyen.

A Be. 169. § (3) bekezdése jelenleg is a határozat rendelkezésére okot adó szempontok ténybelileg alátámasztott indokolásának kötelezettségét rója a büntetőügyben eljáró hatóságokra, ezért ennek a kényszerintézkedésekre vonatkoztatott megismétlését szükségtelennek látom. Utalni kívánok azonban arra, hogy az előzetes letartóztatás különös okait illető meggyőződés mértékét a törvényi szóhasználat, „megalapozottan feltehető”, szintén azt támasztja követelményül, hogy a hatóság tagjának a pusztá vélekedésén túlmenően az ügyre vonatkozó múltbeli eseményekből merített tényszerű adatokkal legyen alátámasztva azon feltételezése, amely szerint a terhelt szabadon hagyása esetén valamely nevesített, az eljárás érdekeit veszélyeztető történés következhet be. Az eljárás előrehaladtával természetszerűleg csökkenhet vagy meg is szűnhet a Be. 129. § (2) bekezdése c) pontjában írt letartóztatási ok, azonban nem lenne szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a nyomozás újabb, a kényszerintézkedés tárgyában született korábbi döntéskor még nem ismert

bűncselekmények felderítéséhez vezethet, amelyek vonatkozásában ismételten felvetődhet a bizonyítás veszélyeztetése. Nem tartanék szerencsésnek ezért olyan változtatást, amely általános jelleggel kizárná a letartóztatás meghosszabbítási indokainak köréből a korábban már hivatkozott okot.

A koncepció II.1. pontjában írtak kapcsán arra is utalnék, hogy a különös okok között szerepel az előkészített vagy megkísérelt bűncselekmények véghezvitelének veszélye is, amelynek megakadályozására a hatóságok csekély egyéb eszközzel rendelkeznek. Amennyiben tehát a korábbi indokok figyelembevehetőségét különbségtétel nélkül kizárnánk, úgy nem csupán az állam büntetőigényének érvényesíthetősége nehezülné meg, hanem a büntetőjogi oltalom alatt álló sértetti jogok is veszélybe kerülhetnének.

A Be. 132. § (3) bekezdése a gyanúsított terhére rótt bűncselekmények büntetésítélet-keretéhez igazodó, differenciált szabályozással állít korlátot az előzetes letartóztatás tartamának elhúzódnása elé. A nyomozási tilalomnak a Be. 176. § (2) bekezdésében írt határidejét ezért nem látom indokoltnak leszállítani, hiszen a kényszerintézkedés a meghatározott időtartam elteltével a törvény erejénél fogva megszűnik. A nyomozás ezt követő folytatása a terhelt személyi szabadságát nem korlátozza, ezért nincs elfogadható indok arra, hogy a hatóságok tényállás-felderítési kötelezettségének teljesítését is meggátoljuk. Amennyiben igény merült fel arra, hogy a jelenlegi szabályozásnál rövidebb időtartamban legyen meghatározva az előzetes letartóztatás végső határideje, úgy ennek eszköze a Be. 132. § (3) bekezdésének, nem pedig a 176. § (2) bekezdésének módosítása kell hogy legyen.

Szükségtelennek tartok olyan részletszabályozást, amely a letartóztatás korlátlanok tekinthető negatív feltételeit sorolná fel, így a terheltek összebeszélésének veszélyét sem tartom indokoltnak külön kiemelni a különös okok köréből. Az eljárás veszélyeztetését illető nemleges álláspont a hatósági döntésben történő megtestesülésének a jelenlegi törvényszöveg mellett sem látom akadályát.

A koncepció által javasolt „tételesen bizonyított hamis tanúzás” mint a Be. 129. § (2) bekezdése c) pontjában írt különös okot megalapozó körülmény gyakorlati megállapíthatóságát pedig kizártnak tartom, ugyanis nem valószínű, hogy a kényszerintézkedés mellett folyó büntetőeljárásban elkövetett igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény tárgyában az alapügy lezárulta előtt szülessen büntetőjogi felelősséget megállapító érdemi döntés.

A Be. 60. § (2) bekezdése és a 130. § (2) bekezdése jelenleg is arányossági követelményt állít a kényszerintézkedés kérdésében döntő hatóságok elé, ezért e tekintetben sem látok indokot a változtatásra.

Ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők és az európai parlamenti képviselők az Országgyűlés vagy annak bizottságai által adott felhatalmazás nélkül jogszerűen bemehessenek a bv-intézetbe, és ott ellenőrzés nélkül beszélhessenek a fogvatartottakkal, a 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 5. § (2) bekezdésének szövegét a következőre kellene módosítani, idézem a javasolt szöveget: „Az országgyűlési és az európai parlamenti képviselő korlátozás nélkül, bármilyen törvényes célból, egyéb hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy a rá vonatkozó jogszabályban meghatározott feladata végrehajtása, illetve a bv-szervezettel vagy a bv-szervvel kötött együttműködési megállapodásban foglaltak teljesítése érdekében léphet a bv-szerv területére.” A jelenleg hatályos 8. § (2) bekezdése ugyanis kimondja: „A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy - a 4. § k) és n) pontjában meghatározott személyek kivételével - a fogva tartás biztonságának fenntartása mellett a fogvatartottal ellenőrzés nélkül beszélhet.” Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő nem tartozik a kivételek közé, így a jelzett módosítással a kívánt eredmény elérhető lenne.

Végezetül pontosításra szorulónak tartom, hogy a koncepció VI.2. pontja milyen feltételek mellett kívánna lehetővé tenni az országgyűlési képviselő büntetés-végrehajtási intézetben belüli mozgását, milyen rangú, beosztású büntetés-végrehajtási örök jelenlétét tartaná elfogadhatónak; mint ahogy azt, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlójának, előzetesen letartóztatottak esetében a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig az ügyész, azt követően pedig az ítélőbíróság, a fogva lévő terhelt, nem pedig a képviselő részére adható, az érintkezéshez való engedélyét fent kívánja-e tartani.

A koncepcióhoz ennyit kívántam elmondani; az egyéb kérdésekhez, helyezethz később. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, ügyész úr. További hozzászólás? Altábornagy úr, parancsoljon!

DR. KÖKÉNYESI ANTAL, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Urak, Hölgyek, kedves Megjelentek! Legutóbb novemberben találkoztunk a Budapesti Fegyház és Börtönben, ahol az albizottság már bizonyos témákat részleteiben megtárgyalt. Én ott tartottam egy tájékoztatót, és első mondanom talán a körül fogalmazódik meg, hogy az akkori viszonyokhoz képest az előzetes letartóztatás és a fogvatartotti létszám alakulása hogyan áll napjainkban.

Csak utalni szeretnék rá, hogy akkor picit drámai képet festettem arról, hogy az elmúlt években milyen mértékben nőtt a fogvatartotti létszám Magyarországon, és nyilvánvalóan ezzel sem az infrastruktúra, sem pedig a létszámviszonyok nem tartottak lépést.

Utalni szeretnék arra, hogy 2008. december 31-én volt 14 743 fogvatartott Magyarországon, ez akkor 117 százalékos telítettséget jelentett, vagyis abban az időben - évekkorábban indult folyamat betetőzéseként - egy soha nem látott kedvező állapot volt. Ennek révén történt az meg, hogy döntéshozók bizonyos intézetek bezárását rendelték el, illetve működésében a felfüggesztést. Így aztán az elhelyezhető létszám is részben csökkent, várva azt, hogy ez a folyamat tartósabb lesz és a továbbiakban is hasonlóképpen kedvező. Ehhez képest 2009-ben már mintegy 689 fős növekedés volt, és ez már 128 százalékot jelentett a telítettségben a korábbi 117 százalék helyett, amikor is azt mondtuk, hogy még nem biztos, hogy tartós a tendencia; ellenben 2010 végén már 16 328 fogvatartott volt és 132 százalékos telítettség, vagyis tavaly már 896 fővel, vagyis közel ezer fővel nőtt a fogvatartotti létszám Magyarországon. Ebben az évben viszont, ha csak az első két hónap adatait vesszük, napjainkig - most március 22-e van - 17 123 a fogvatartotti létszám, vagyis most már több mint 800 fős csak az év első két hónapjában a növekedés. Tehát azt lehetne mondani, hogy a zsúfoltság mértéke, a növekedés üteme olyan drámai fordulatot vett, amilyen korábban soha nem volt tapasztalható, és nyilvánvaló, hogy ha ezt a prognózist nézzük, és tulajdonképpen egy alábecslése is még a várható folyamatoknak, akkor gondolhatjuk azt, hogy év végére akár 18 ezer fogvatartott is lehet reálisan Magyarországon.

A nagy probléma az, hogy ezt ugyan elmondhatjuk mi, és tulajdonképpen nekünk ebben további lehetőségünk szinte alig van, ugyanis a büntetés-végrehajtási szervezetnek semmiféle ráhatása nincs arra, hogy mekkora létszámot kell befogadnia, és ennek a lehetőségét hogyan tudja biztosítani. Vagyis ha a rendelkezési jogkör gyakorlója azt mondja, hogy előzetes letartóztatás vagy az ítélet valami formája szükséges, akkor befogadáskötelezettsége van, ellenben persze nagyon sok országban - és nem tudom, a nemzetközi viszonylatokat lehetne-e talán picit tanulmányozni -, amikor azt mondják, hogy egyelőre akkor most nincs sem ítéletkezdés, vagy alternatívája van - és erről itt még nem volt szó, szerintem még lesz - akár az előzetes letartóztatásnak, akár az ítélet végrehajtásának más szankciók alkalmazásával, mint hogy ez büntetés-végrehajtási intézetben történjen meg. Nem akarom szaporítani a szót, egy dolog van, aminek alapján még fontos körülménynek

tekinthető, hogy a büntetés-végrehajtás jelenlegi létszámviszonyai mellett, ilyen növekedés mellett sem biztosított még a teljes feltöltése sem az állománynak, tehát nemhogy a létszámviszonyok ehhez képest növekedhetnének, mint az állománytábla szerinti, hanem a státusok feltöltésére sincs költségvetési fedezet. Illetve azt is mondhatnám, hogy miután a költségvetésünk bázisalapú, ez a fajta növekedés, az ilyen fogvatartotti létszám most napi mintegy 2 millió forintos többletköltséget jelent, és ha kiszámoljuk, hogy ez havonta és egy évben mennyi, akkor láthatóan iszonyú mértékben nőtt a büntetés-végrehajtás leterheltsége. És láthatóan nőtt annak kockázata, hogy a törvényileg kötelező elkülönítési szabályok, amelyek büntársi, nemi, életkori vagy fogva tartás alapjául szolgáló szabályok betartására vonatkozna, vagy a szakmai szempontok szerinti differenciálásra vonatkozna, vagy a biztonsági feltételekre vonatkozna, hogy megnő a kockázata a rengeteg szállítással kapcsolatosan vagy a kísérés és egyéb vonatkozásban a személyzet részére, tehát azt kell mondjam, ez egy olyan drámai fordulat, ami a korábbi években nem volt jellemző.

Hogy mondjam azt is, hogy miután a miniszter úrral tavaly a kormány alakulását követően tudtam beszélni a büntetés-végrehajtás helyzetéről, az egy regisztrálható körülmény, hogy a Belügyminisztérium részévé vált a magyar büntetés-végrehajtás - 48 év után, mert korábban volt már a Belügyminisztérium része, aztán kavargott Igazságügyi Minisztérium, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium és egyéb helyeken -, ez megadta a lehetőséget ahhoz, hogy összehasonlításokat tehesünk más rendvédelmi szervek vonatkozásában, akár a létszámviszonyok, akár az infrastruktúra, technikai ellátottság és egyebek tekintetében. Csak utalok rá, hogy három évvel ezelőtt még tíz év fölött volt a gépjárműparkunk átlagéletkora, ahhoz képest, hogy más rendészeti szerveknél pedig háromévenként cserélték a gépjárműveket. Tehát ez a fajta elkülönülés, hogy nem tartozott egy helyre a többiekkel, egyben egy magányosságot is és alulfinanszírozást és egy körülményekbeli nem kellő tájékozottságot jelentett a döntéshozók számára is. Tehát mi ezen túlléptünk, mindenféle programokat indítottunk.

S visszautalva arra, hogy a miniszter úrral tavaly beszélünk arról, hogy milyen a büntetés-végrehajtás helyzete, a kormány döntött abban, hogy novemberben kiadott egy határozatot, amely 1230. számon arról szólt, miszerint meg kell nézni, hogy a magyar büntetés-végrehajtás nemzetközi vonatkozásban milyen jogi és egyébként pedig milyen biztonsági, infrastrukturális és egyéb feltételekkel rendelkezik, és milyen változtatások szükségesek ebben. Mi azóta többször referáltunk, személyesen miniszter úrnak is, és döntés született arról úgyszintén kormányzati szinten, ennek 1040/2011. a száma, amely elrendeli, hogy bizonyos tekintetben részben a belügyminiszter úr, részben pedig más miniszterekkel összhangban, teremtsen meg a feltételeit annak, hogy új börtönök építésével, a férőhely növekedésével, a jogszabályi háttér rendezésével és egyéb, az alternatív szankciók keretébe tartozó, akár a házi őrizet megvizsgálásával is, hogyan lehetne ezeket a viszonyokat jobbitani. De alapvetően mégiscsak azt kell mondanom, hogy most van egy aktuális állapot, van egy helyzet, amely olyan szinten terhelést jelent - és mondanám, valószínűleg már nemcsak nekünk, hanem a bíróknak, az ügyészeknek, de az ügyvédeknek is -, aminek alapján azt mondhatjuk, hogy ilyen telítettségi mértékkel a korábbi időszakban nem találkozhattunk. S ha ehhez hozzátesszük azt, hogy most van ez a koncepció, amelynek az elemeihez én most első körben - majd meglátjuk, a vita hogyan alakul - nem szólnék hozzá, mert alapvetően jogi kérdésekről van szó, és szeretnénk abban a mederben maradni, hogy mi jogalkalmazók vagy végrehajtók vagyunk elsősorban, de azt azért szeretnénk hozzátenni, hogy azáltal, hogy a körülményeink ilyen módon alakulnak, nyilvánvaló, hogy sokkal nehezebb további kedvezményeket adni, akár a koncepcióban felsorolt néhány és további konkrét terheket is jelentő változtatásokhoz, amíg ez a folyamat tart.

Még egy lényeges körülményt hadd említsek: tavaly arról tettem jelentést a tisztelt albizottságnak, hogy 2010-ben a fogva tartás átlagos időtartama 8,03 hónap volt. Ez

konkrétan azt jelenti, hogy ebből az elsőfokú ítéletig volt mintegy 80 százalék. Ehhez képest most ebben az évben az első adatok alapján 7,53 hónapra ment le az átlagos időtartam, tehát fél hónappal valószínűleg kevesebb. S ha ennek az okait keressük, mi azt gondoljuk, hogy egyrészt talán hatott - bár nyilvánvaló, hogy ennek közvetlen összefüggése nincs -, hogy elég sokszor téma volt tavaly az előzetes letartóztatás kérdése, s hogy a büntetőeljárások bizonyos gyorsulását tapasztaljuk. Másrészt ilyen mértékű befogadás mellett, mint amiről beszéltem, hogy már ebben az évben több mint 800-zal nőtt a fogvatartotti létszám, nagyon sokan kerülnek újonnan a rendszerbe, ami nyilvánvalóan a 0-1 hónapig terjedő időszakot jelenti, s ezáltal az átlagos fogva tartás időszakát is lehúzzák. Mi alapvetően azt gondoljuk, hogy elsősorban ezek azok a következmények, aminek alapján ez a fajta változás bekövetkezett.

Úgyhogy, tisztelt elnök úr, tisztelt képviselő urak, hölgyek, pillanatnyilag ennyit kívántam kiegészítésként a korábbiakhoz jelentést adni önöknek.

ELNÖK: Köszönöm szépen, altábornagy úr. Egy mondatot engedjen meg csak: nem kedvezmények megtételére irányulna az előterjesztés, hanem sokkal inkább egy koncepcionális váltásra, miszerint is ne a szigorított fegyház körülményei között legyenek fogva tartva az előzetesen fogvatartottak. Tehát gyakorlatilag nem arról van szó, hogy az előzetesben egyfajta kedvezményezési rendszert kívánna bárki bevezetni, hanem mondjuk, felfogásbeli különbség van itt néhány képviselő véleménye és a jelenlegi rendszer között.

Bánáti elnök úr, parancsoljon!

DR. BÁNÁTI JÁNOS, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Képviselő Urak! Tisztelt Vendégek! Én ott folytatnám, ahol altábornagy úr kezdte, azzal a gondolattal, hogy a fogvatartottak száma drámai módon emelkedett, és én keresem, keresem elég régen, de mostanában különösen ennek az okát. S ha kijelentjük egybehangzóan, hogy Magyarországon a bűnözésnek sem mennyiségében, sem minőségében olyan növekedés nem következett be, ami ezt indokolná, akkor tovább kell ásnunk, hogy miért emelkedett a letartóztatottaknak a száma ilyen mértékben.

Én azt mondanám, ne a bíróságon keressük az okot, hiszen a bíróságok a benyújtott indítványokat ugyanabban az arányban teljesítik lényegében, mint korábban - az ok tehát az indítványozónál van, jelen esetben az ügyészségen. Természetesen semmilyen módon az ügyészségnek, úgy mondanám, a valós elhatározásait nem ismerem, csak következtetni tudok rá, ezért nyilván előre elnézést kell kérnem, ha a következtetésem téves. De nagyon sok, higgyék el, nagyon sok konkrét ügyből, nemcsak a saját védői tapasztalataimból, több száz védőtársam tapasztalataiból most már eljutottam odáig, hogy ki merjem jelenteni, hogy az utóbbi időben jelentősen emelkedett a nyomozástaktikai okból történő előzetes letartóztatási indítványok száma az ügyészség részéről. Én a „nyomozástaktikai” kifejezést finoman használom; mindenki tudja, hogy emögött a terhelt beismerő vallomásra vagy más terhelttársára való terhelő vallomásra készítése van. Egyedi ügyeken ez gyönyörűen lemérhető, mikor kerül sor a terheltnek adott esetben a szabadlábra helyezésére; drámai példák hozhatók fel ezzel kapcsolatban. Ha pedig így van, és ez nem egy elfogult következtetés, akkor nyilvánvalóan ennek kell gátat vetni, és a koncepciónak is abban kell pontosítani, hogy azok a letartóztatási okok, amelyek ma lehetővé teszik a pontatlan szabályozása folytán, hogy ez a nyomozástaktikai okból történő letartóztatás ilyen gyakori legyen és főleg viszonylag hosszú ideig tartson, akkor ott változtatni kell.

Ebből következően rögtön azzal kezdem, amivel egyetértek Vókó professzor úrral: nem a megalapozott gyanúnál van a probléma. Én azt hiszem, elenyészően találkozunk olyan esettel, amikor az volt a probléma, hogy az ügyészi indítvány, illetve a bíróság rosszul mérte fel, és azért, mert nem volt lehetősége bizonyításra, megalapozott gyanú hiányában, tehát az alapcselekmény megalapozott gyanúja hiányában elrendelte az előzetes letartóztatást. Én tehát

egyetértek az ügyészség álláspontjával, amelyet professzor úr fogalmazott meg; felborítaná a büntetőeljárásunk rendszerét, ha a nyomozási bíró bizonyítási jogot kapna, és bármilyen keretben bizonyítás lefolytatására kerülne sor a cselekmény bizonyítottsága vagy ilyen értelemben e körben. Ebben tehát teljes az egyetértés.

Az alapprobléma ott van, amit egybehangzóan vall mindenki, aki bármilyen oldalról foglalkozik az előzetes letartóztatással, elméleti ember, szakember, ügyészségi képviselő, minden szakmai tanácskozáson ügyészek elmondják, bírák elmondják, hogy a „megalapozottan feltehető” fordulat alatt azt értjük, hogy a múltban lévő tényadatok alapján levontak alapján. Ezt mindig elmondjuk - és soha nem így születnek a határozatok! Mondjuk ki nyíltan: semmi baj nem lenne, ha ezt az elvet, a mindenki által vallott elvet már az indítványok betartanák, majd a határozatok. Ha pedig itt van az alaphiba, akkor a törvény szövegét itt pontosítani kell. És nem elég, ha az elmélet tudja, hogy mit értünk a „megalapozottan feltehető” alatt: írja le a jogalkotó, és ilyen értelemben rágja a szájába az indítványozónak és rágja a szájába a bírónak, hogy nem elég a törvényszöveget odaírni, hogy attól kell tartani, hogy a nyomozás érdekét veszélyezteti, mert ma az indítványok jelentős részében, higgyék el, nincs más! És ami igazán szomorú, hogy a bírói határozatokban sincs több. Ez nem mehet tovább! A törvénynek kell, a jogalkotónak kell ezt a követelményt törvényi szintre emelni: múltbeli tényekből levont következtetés - akkor e vonatkozásban nyilván az esetek jelentős része kiesik.

Egyébként ott van még sok lehetőség, amire a koncepció is utal. Az egyik a meghosszabbítások kérdése, amire a múltkor is kitértem részletesen, most nem ismétlem. Tehát én az alapproblémát nem is annyira az elrendeléseknél, hanem a meghosszabbításoknál látom. Ezért ott a jogalkotótól kérem a szigor, nevezetesen akár tételesen is megfogalmazom: a 3 hónapi helyett 2 havi hosszabbítások legyenek alkalmanként; nem 6 hónap után, hanem már 3 hónap, tehát az első hosszabbítás legyen, hogy úgy mondjam, irat alapján lehetséges; 3 hónap után már a bírói, nyomozási bírói meghallgatás kötelező legyen, tehát ne 6 hónap után.

Az előzetes letartóztatás és a nyomozati határidő összevetése kapcsán azzal egyet kell értek, amit szintén professzor úr mondott, hogy a nyomozási határidő megkurtítása ez okból nem biztos, hogy indokolt. Zárójelben jegyzem meg: más helyen kellene arról beszélnünk, hogy az egész magyar büntetőeljárás rendszerben a nyomozás és a tárgyalás egymáshoz képesti viszonya helyes-e, hogy ilyen hatalmas idő és energia van a nyomozásra - de ez most nem erről szól. Tehát maradjon a nyomozás határideje, de semmiképpen ne maradjon az a törvényi rendelkezés, amely adott esetben lehetővé teszi, hogy az adott keretben az előzetes letartóztatási keret egészét a nyomozati szakban, hogy úgy mondjam, felemésztik, ha van két év vagy van három év. A törvény írja elő, hogy az előzetes letartóztatás maximális határidejét - régi vesszőparipám ez a felezés -, mondjuk azt, hogy felezve, és csak a felét lehet felhasználni a nyomozásban. És utána szépen nyomozgasson a hatóság, ha ő még fel akarja tárni a százkilencvennyolcadik cselekményt meg a negyvennyolcadik bűnsegédet, ahogy az manapság szokás; nyomozzon két év után is, de ne előzetes letartóztatás mellett.

Azt hiszem, ezekkel a pontosításokkal, és mondom, főleg az alappal, a „megalapozottan feltehetőnek” a kicsit precízebb megfogalmazásával sok minden elérhető lesz; miközben a leghatározottabban - és ebben, idézőjelben, még nem volt ellenvélemény, tehát talán felesleges, hogy aláhúzottan - támogatom, hogy fő szabályként az úgynevezett c) pontos letartóztatás 6 hónapban való maximalizálása alapvetően fontos.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Bócz Endre, Magyar Kriminológiai Társaság, parancsoljon!

DR. BÓCZ ENDRE (Magyar Kriminológiai Társaság): Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Figyelmesen végigolvastam ezt a koncepciót, és ennek a pontjai szerint mondanám el a véleményemet.

Az 1. pont a nyomozási bíró eljárásával foglalkozik, és tulajdonképpen az a központi kérdés, hogy a nyomozási bíró az előzetes letartóztatás általános feltételeként szereplő bűncselekmény megalapozott gyanúja, illetőleg a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja körében bizonyítást vehessen-e fel, illetőleg felülbírálhassa-e az ügyésznek azt a véleményét, ami magában az indítványban is kifejezésre jut, nevezetesen, hogy megalapozottnak látja a bűncselekmény gyanúját, illetőleg azt a gyanút is, hogy a kérdéses gyanúsított követte-e el a bűncselekmény, amely az eljárásra okot ad.

A magyar büntetőeljárás-jogi rendszernek az egész logikájával állna ellentétben egy olyan új szabály bevezetése, hogy a nyomozási bíró az előzetes letartóztatás elrendelésére irányuló indítvány alapján felülvizsgálhassa azt, hogy megalapozott-e a bűncselekmény gyanúja, illetőleg az a gyanú, hogy a gyanúsított követte el a bűncselekményt. Tudniillik a dolognak az az előzménye, hogy elindul egy nyomozás, azért, mert a jelek azt mutatják, hogy bűncselekmény történt. Ennek keretében eljutnak egy emberhez, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő követte el a bűncselekményt. Most azt mondja a magyar büntetőeljárás törvény, hogy ha a nyomozó hatóságban felébred az a gyanú, hogy ki az elkövető, akkor azzal közli a gyanúsítást és kihallgatja, módot ad neki, hogy kimagyarázza magát. Ez ellen a nyomozó hatósági intézkedés ellen a törvény szerint az a jogorvoslat, hogy az ügyészhez panasszal lehet élni, és az ügyésznek kell eldönteni azt, hogy van-e alapja a nyomozó hatóság gyanakvásának vagy sem. Az ügyész abban a kellemes helyzetben van és abban a bíróhoz mérten előnyös helyzetben, hogy ő közvetlen benyomásokot is szerezhet a bizonyítékról; tehát az ügyész meghallgathatja a tanút, aki azt mondja, hogy ő látta, amikor ez az ember ott ólálkodott, ahol a betörés vagy a rablás történt. Meghallgathatja a sértettet, legalábbis jelen lehet a kihallgatásoknál, ha ő maga nem akar fáradozni kérdések megfogalmazásával, de figyelhet, hogyan történik az egész, és ez benyomásokot enged a hitelt érdemlőség körében is. Ha elutasítja a panaszt, és utána indítványt tesz az előzetes letartóztatás elrendelésére, és a bíró azt mondja, hogy szerintem az ügyész téved, mert nincs alapja annak a gyanúnak, hogy ez az ember az elkövető, természetesen a bírónak hatalma van, tehát hozhat egy olyan végzést, hogy ezt mondja, és erre voltak is példák, hogy azt mondja a bíró, hogy nem megalapozott a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú: ez tulajdonképpen az ügyésznek a diszkreditálása, bizonyos értelemben a hatáskörének a túllépése is, és azonkívül ellentétes az egész büntetőeljárás logikájával, hogy a bíró azt mondja, hogy én nem hiszem el azt a bizonyítékot, amit tulajdonképpen nem is láttam.

Na, most elérkeztünk idáig, hogy ezt a bíró mondhatja - mert szólásszabadság van. (*Derültség.*) És akkor mi van az eljárásban? Tehát annak az embernek, akivel közölte a nyomozó hatóság, hogy gyanúsnak tartja, az ügyész azt mondta, hogy a nyomozó hatóság jól gondolja, hogy gyanúsnak tartja, és ezáltal ő a jegyzőkönyvek szerint is megkapott egy büntetőeljárás-jogi státust, nevezetesen azt, hogy ő a nyomozás idején gyanúsított; ebből adódnak neki különböző jogai, amelyek nem illelnék meg akkor, ha nem lenne gyanúsított. Most akkor innentől kezdve ő nem gyanús tovább? Mert azt mondta a bíró, hogy ő nem hiszi el? Szerintem ez egy önellentmondás lenne a törvényben, tehát egy mérhetetlen inkonzisztencia.

A magyar büntetőeljárás-jog erősen inkvizitórius szemléletű; az ügyészre bízza azt, hogy a büntetőpert előkészítő eljárást irányítsa és vezesse. Ebből kifolyólag azt, hogy ki a gyanúsított, a nyomozó hatóság által gyűjtött adatok alapján, amelyekbe az ügyésznek teljes betekintése van, meg személyes ellenőrzési lehetősége van, azt az ügyész dönti el, és azért övé a felelősség. És ezen a bírónak a véleménye nem tud változtatni, akkor sem, ha azt

mondja, hogy nem tartóztatom le. Tehát én semmi értelmét nem látom annak, hogy a bíró bekérjen bizonyítékokat, mondjuk, további okiratokat.

Nem szeretném itt rabolni a társaság idejét, de azért hadd meséljem el a következő esetet. Én évtizedekig foglalkoztam nyomozással, több mint egy évtizedig foglalkoztam személyesen nyomozással mint beosztott ügyész. Egyszer egy hamistanúzási ügyet azért szignált rám a vezetőm, mert azt mondta, hogy te sportklubban társa voltál annak, aki itt azzal van gyanúsítva, a bíróság feljelentette az illetőt, hogy hamis tanúzás történt az ügyben, és nyilván ő ebben a spiritus rector, mert egy ittas vezetési ügyben egy tanú azt vallotta, hogy az nem úgy volt, ahogyan a vád szól. Tényleg tizenöt éve ismertem akkor már ezt az embert, és gondoltam, hát, jó, foglalkozom vele - azt mondta, te biztosan jobban szót értesz vele.

A sztori az volt, hogy bedöglött az autója a csillaghegyi rendőrőrs előtt egy éjszaka, kiszállt, és igyekezett félretolni az autót, hogy ne az út közepén álljon. A kapuórszem a „szolgálunk és védünk” jelszó jegyében ment, hogy segítsen neki. Ketten félretolták az autót, utána az én ismerősöm udvariasan megköszönte a rendőrnek a segítséget, és elköszönt - közben viszont a rendőr majdnem elájult, olyan konyakszagot érzett. Ezért elcsípte és előállította. Volt egy hölgy is autóban; ezt a rendőr látta, de a hölgy közben kiszállt. Később a csillaghegyi HÉV-megállóban igazoltatták az illetőt, és akkor felírták a nevét; őt nem vitték be a rendőrségre kihallgatni akkor.

Az ismerősöm azzal védekezett, hogy az autót nem ő vezette, hanem a felesége, aztán amikor bedöglött az autó, akkor összekaptak, és ezért az asszony az éjszaka kellős közepén elindult Csillaghegy felől Pest felé a HÉV-síneken, és ezért őt már a rendőr nem látta ott. Ezt a nőt történetesen ismerte, mert valamikor betege volt neki, orvos volt az illető foglalkozása; ő viszont merő véletlenségből csellengett éjfélkor a csillaghegyi HÉV-megállóban, és akkor ez a nő ezt tanúsította is ezt a tárgyaláson, de végül is nem hitték el neki; a feleség pedig meg tanúsította azt, hogy ő vezette az autót, természetesen. Na, ezeket nem hitte el a bíróság, el is ítélték, és feljelentették a hamis tanút.

Én azzal kezdtem, hogy behívtam azt a nőt, aki tanúsította a dolgokat, és akkor ő azonnal kitalált, hogy ő bizony hamisan vallott, azért, mert az ismerősöm meg a felesége erre rábeszéltek. Ezek után arra gondoltam, hogy behívom a feleséget. Felhívtam olyan időben a lakástelefonon, amikor gondoltam, hogy az ismerősöm dolgozni fog, csak az asszony van otthon, mert ő egyetemi hallgató. Legnagyobb meglepetésemre az ismerősöm vette fel a telefont, és amikor bemutatkoztam, mondta, hogy szevasz, hát mi van. Mondtam neki, hogy az a helyzet, hogy be kellene jöjjél az ügyészségre, mert van ez a zűrzarvos ügy, és tisztázzuk. Azt mondta: úgymegyek Szlovákiába síelni holnap, úgyhogy akkor holnap én déltájban benézek, és délután majd megyek tovább. Mondom, jó. Bejött, és mondom neki, hogy azzal vagy gyanúsítva, hogy rábeszélted ezt a nőt hamis tanúzásra, ami egy felbujtói minőségben elkövetett hamis tanúzás, és akkor elkezdett magyarázni, hogy ez nem úgy van, ez egy hazug... - szóval, mindenfélét mondott, és hogy kérdezzem meg a feleségét. Mondom, jó, hol van a feleséged? Hát, azt mondja, attól már időközben elváltam. Új telefonszám? Nincs, nem tudom. Hol lakik? A Normafánál valahol, tudom, odatalálnék, de címet nem tudok.

Ezek után mit lehet csinálni ilyen esetben? Itt van a kulcs arra vonatkozólag, hogy a nyomozástaktikai letartóztatás sokszor olyan, hogy műhiba lenne nem alkalmazni. Ebben az esetben természetesen azt mondta, hogy holnap behozza a feleségét - hát, mondtam, az szép. A Duna vize nem mosná le róla, ha a nő történetesen azt vallaná, hogy ő vezette az autót, hogy ez azért van, mert rábeszélte. Ezzel szemben viszont azt mondtam, hogy nem, öregem, nem ez fog történni, hanem az, hogy itt maradsz ma éjszaka, mert én nem fogok veled versenyt futni, hogy melyikünk talál meg egy olyan embert, akiről te tudod hol van, én meg nem. Itt maradsz; azt el tudom neked intézni, hogy bilincs nélkül kísérjenek - mert akkor még el lehetett intézni, hogy bilincs nélkül kísérjenek egy letartóztatottat. És akkor ez történt.

Mondom, holnap kihallgatom a feleséged, utána elmehetsz; és akkor senki nem fogja mondani, hogy összebeszéltek, akár javadra vall, akár terhedre.

Tehát vannak ilyen helyzetek, amikor az eljárás sikere azon múlik, hogy valakit le kell tartóztatni, azért, hogy ne tudjon mással összebeszélni. Itt történetesen bűntársak közötti összebeszélésről lett volna szó, mert hiszen a feleség is hamisan tanúskodott.

Én tehát végeredményben azzal nem értenék egyet, ha az deklarálva lenne a magyar büntetőeljárás jogban, hogy a bíróság félrevezetésére irányuló összeesküvés egy jogszerű eljárás. Mert a vádlottnak, a gyanúsítottak joga van valótlan vallani, mindegyiknek; ha többen vannak, mindegyikük vallhat valótlan. De más az, hogy az A is meg a B is meg a C is kitalál egy hazugságot, amit feltálat a bíróságnak, és ez büntetlen; és megint más az, ha összebeszélnek, hogy hogyan verjék át a bíróságot. Énszerintem azért ahhoz nem kellene asszisztálni.

S akkor hadd mondjam, mindjárt ennek a koncepciónak a 2. pontjának egyik bekezdésében az áll, hogy a terheltek összebeszélését jogszerűnek lehet tekinteni; én ezt nem mondanám. A letartóztatási ok, tehát a különös jogcím viszont nem az eljárás megnevezése, hanem a bizonyítás megnevezése, és hogy különösen ilyen meg olyan meg amolyan módon, ennek semmi értelme nincs. Amikor oda van írva, hogy különösen ezért meg azért, az azt jelenti, hogy és még ezen kívül ezer dolog lehetne, csak nem jut eszünkbe más vagy több. Tehát azt a „különösen így meg úgy”, azt nyugodtan lehetne törölni, és az maradna, hogy a bizonyítás megnevezése, ha alaposan feltehető, hogy az történe, akkor az egy letartóztatási ok. És akkor ebben benne van az ilyen statáriális lehetőség, hogy holnapig itt maradsz, és akkor holnap majd elengedünk, akármi fog történni. Akkor ezt is lehet csinálni, mert ez ésszerű, racionális és szükséges.

Másrészről viszont az, hogy megalapozott az a feltételezés, hogy a tanúkat befolyásolni tudná, vagy nem tudom, egyebeket tudna csinálni, ezt akkor lehet mondani, és ezt nem a nyomozó hatóság mondja, hogy az én hitem szerint az megalapozott, hanem neki el kellene mondani, hogy miből gondolja. Meg az ügyészi indítványban annak kellene lenni, hogy miből gondolja az ügyész, hogy megszökne, miből gondolja, hogy van bizonyíték, amit el tudna tüntetni vagy manipulálni tudna, és a bíróságnak kellene eldöntenie azt, hogy ez a vélekedés megalapozott-e vagy nem. Ezt a bíróság azon az alapon tudná eldönteni - és ez már a letartóztatás kérdésének a jogi része -, hogy törvényes forrásból származó értesülés vagy racionális megfontolás áll-e mögötte.

Abban, hogy a bűncselekmény gyanúja megalapozott-e, ott a bíróságnak azt kellene csak nézni, és szerintem nincs is joga mást nézni, meg a törvény szerint sem, mert az ügyésznek a mellette szóló bizonyítékokat kell letenni; tehát azt mondja: rablással van gyanúsítva, mert a sértett felismerte a kocsmában, amikor a rendőrök kísérték a feljelentés után a környékbeli italmérésekbe, és nyolcvan ember közül kiválasztotta, hogy ő volt az. És akkor arról van egy jegyzőkönyv, hogy és ezt az embert felismertem akkor, amikor a szakaszvezető úr elvitt engem a vendéglőbe. Tehát van egy feljelentés, hogy fejbe ütöttek, elvitték, felismertem, hogy ki volt az, és akkor utána van az, hogy azzal van gyanúsítva, hogy maga fejbe ütötte és elvette, és van az ő vallomása, hogy én nem, mert én Abádszalókon voltam, bizonyítani tudja, mit tudom én, Stiglic János abádszalóki lakos. Most az ügyésznek ebből a bíró elé azt kell odatenni, hogy itt van egy ember, aki azt mondja, hogy őt fejbe ütötték, van látlelet, amely szerint tényleg fejbe ütötték; azt mondja, elvették a pénzét, tényleg nincs pénze; és azt vallja, hogy felismerte a vendéglőben. Van egy gyanúsított, aki azt mondja, hogy Abádszalókon voltam; és van egy tanú, aki Abádszalókon lakik, de még nem volt idő kihallgatni, mert a 72 órán belül nem találták meg. Most akkor mondja a bíró azt, hogy akkor hozzák ide az abádszalóki ember kihallgatási jegyzőkönyvét? És mi van akkor, ha kihallgatták, és azt mondja, hogy tényleg együtt voltunk, és odateszi? Ugye, akkor el kell

dönteni, hogy most kinek hiszek. Milyen alapon tudja a bíró eldönteni, hogy ha olvas két jegyzőkönyvet, hogy melyiket higgye el? Semmilyen alapon.

A nyomozó hatóságnak meg az ügyésznek módja volt látni a vallomástevéket, tehát az össze tudja mérni a bizonyító erőt a közvetlen tapasztalat alapján. Erre a bírónak nincs módja. Akkor meg minek az abádszalóki ember kihallgatási jegyzőkönyve? Tehát a bírónak azt kell néznie, hogy törvényes forrásból eredő bizonyíték szól-e egy olyan tény mellett, amelyikből következtethető ez vagy az.

És ha az van, hogy rablással tényleg gyanúsítható, akkor azt kell néznie, hogy vajon ezért mennyit kaphat. És itt van a dinamikája az előzetes letartóztatásnak, amit a Strasbourgi Bíróság igényel: a szökésveszély egyik komponense a várható büntetés mértéke. Minden bíró egy vádirat alapján vagy egy gyanúsítási tényállás alapján meg tudja mondani, hogy ezért körülbelül mi a kiszabható. Olyan bíró nincs, aki azt nem tudja megmondani plusz-mínusz százalékos pontossággal, hogy mennyi lehet majd a büntetés a legrosszabb esetben meg a legjobb esetben. Ezt azonnal, a nyomozás elrendelésekor lehet tudni. Az sajnálatos, hogy ezen nem nagyon szokás gondolkodni. Mert ha ezen gondolkodna például a meghosszabbító bíró, akkor tudná azt, hogy ezért a legrosszabb esetben kaphat négy évet, ebből kettő már letelt előzetes letartóztatásban - az a hátramaradó két év vajon tényleg olyan súlyos büntetés-e, hogy ez elől megszökne? Tehát a szökésveszély bizonyos esetekben olyan, mint az a betegség, amiből ki lehet gyógyulni, mert minden előzetes letartóztatásban letöltött nappal csökken a még le nem töltött büntetés. És hovatovább odajutunk, hogy tulajdonképpen már hitelezés történik az előzetes letartóztatásban, mert olyat ül le, amit aztán majd ki sem szabnának - azért meg majd lehet fizetni kártalanítást.

A bizonyítékok manipulálása. Meg kell jelölni, mi az a bizonyíték, amely hozzáférhető, és azonkívül azt is meg lehet kérdezni a nyomozó hatóságtól - de ez tényleg az ügyésznek a dolga -, hogy és mikor akarják már végre beszerezni. Azt tapasztalatból tudom mondani, hogy Budapesten három hónap elegendő volt ezen az alapon a letartóztatásra, mert én azt mondtam, hogy három hónapon túl nem írom alá. Akkor kiderült, hogy három hónap alatt meg lehet csinálni a dolgot. Tehát az nem igaz, hogy ha tudom, hogy mi a bizonyíték, vagy van egy tanú, akkor azt nem lehet megtalálni! De ha nem is tudom, mi az, amit meg kellene találni, akkor persze mikor fogom megtudni? De ezen az alapon nem lehet letartóztatni valakit; legalábbis szerintem egy lelkiismeretes ügyész vagy egy lelkiismeretes bíró nem tesz ilyet - de ezt számon kell kérni. Én egyetérték messzemenően Bánáti úrral: ez szemléleti kérdés. Addig, amíg nem kéri számon a másodfokú bíróság vagy a felettes ügyész, addig semmi nem fog megváltozni, akármilyen határozatot hoz az Országgyűlés! Hát a törvényben most is benne van! Ez egyszerűen szemlélet.

És még egy. Az előzetes letartóztatás kiváltására vannak jogintézmények, de nem minden letartóztatási okot lehet ellensúlyozni más jogintézménnyel. Tehát például a bűnismétlési veszély nem egy olyan letartóztatási ok, amiből ki lehet gyógyulni; és a tanúk megfenyegetése, tehát a tanúvédelmi okból történő előzetes letartóztatás, amikor nem az van, hogy nem tudom én, szerelmes belé, és akkor lehet, hogy a kedvéért megváltoztatja a vallomását, hanem amikor kemény fenyegetések állnak a háttérben. Tulajdonképpen ha egyáltalán kivételt kellene a kollúziós letartóztatási oknál a határidővel szemben támasztani, ez arra az esetre vonatkozna, amikor a tanúkat megfenyegetik. És a személyes megfenyegetés nem olyan gyakori.

Tulajdonképpen ezeket szerettem volna elmondani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm én is. Azonnal továbbadom a szót, de talán nem kell átadnom az elnöklést két-három megjegyzés erejéig.

Azt szeretném hozzátenni, hogy egyrészt azt látom, és talán ha az ügyvédi kar és az ügyészi kar is ebben egyetért, akkor a bizonyítás felvételének lehetőségét ki tudjuk venni

ebből a koncepcióból, tehát nem kell hogy részét képezze. De én azt gondolom, éppen volt főügyész úr felszólalása mutat arra rá, hogy a bizonyítékok vagy iratok bekérése vonatkozásában talán nem teljesen megalapozatlan a koncepció felvetése.

A második megjegyzésem: amit ügyész úr példaként elmondott, az inkább az őrizetre vonatkozik, mint az előzetes letartóztatásra, az indokoltságát tekintve. Azt gondolom, hogy Bánáti elnök úr - de majd kijavít, ha nem így van - leginkább arra gondolt nyomozástaktikai szempontok terén, hogy a saját magára vagy másra nézve terhelő vallomás kikényszerítése érdekében alkalmazzák a legtöbb esetben az előzetes letartóztatást. Tehát nyomozástaktikai okokból jellemzően e vonatkozásban kerül elő.

Harmadik megjegyzésem annyi lenne, hogy ha indokolt és fenntartható az, hogy az összebeszélés veszélye miatt maradjon meg az előzetes letartóztatás elrendelésének a lehetősége, akkor gyakorlatilag különböztetünk kis és nagy ügyek között, hiszen anyagi jogi vonatkozása nincs, vagy anyagi jogi tilalom nincs az összebeszélés vonatkozásában; azaz az olyan ügyekben, ahol jellemzően nem rendelik el az előzetes letartóztatást, ott lehet összebeszélni, a másikonál, a nagy ügyekben pedig ez már kizárt. Én ezt nem tartom feltétlenül jónak.

Az utolsó pedig, hogy valóban, ha lenne annyi belátás az ügyészekben és a bírákban, hogy érdemi indokolást kell csatolni mind a nyomozás meghosszabbításához, mind pedig az előzetes letartóztatás elrendeléséhez, illetve meghosszabbításához, akkor valószínűleg a jogalkotónak nem lenne e tárgykörben keresnivalója. Csak a probléma az, hogy hosszú évek óta tapasztalható az - és erről beszámoltak többen az előző bizottsági ülésen -, hogy ez nem így van. A bírák nem szokták és az ügyészek sem szokták érdemben indokolni ezeket a döntéseket. Márpedig azt gondolom, a jogalkotónak ekkor egyetlen lehetősége van, ha a belátás hiányzik, mivel értelemszerűen és nagyon helyesen a hatalmi ágak elválasztása miatt, a fékek és ellensúlyok rendszerének fenntartása mellett nincs ráhatása a bírói, illetve ügyészi gyakorlatra, ebben az esetben jogszabállyal kell ezt a változást megteremteni. Úgyhogy elméleti síkon én egyet tudok érteni, de gyakorlati szempontból a változást szükségesnek tartom.

Azonnal visszaadom a szót, csak hogy tudjon hozzászólni, és elnézést kérek, hogy e vonatkozásban picit túlléptem az elnöki jogkört. Kádár András Kristóf, Helsinki Bizottság!

DR. KÁDÁR ANDRÁS KRISTÓF (Magyar Helsinki Bizottság): Köszönöm szépen. Két dolgot szeretnék mondani. Az egyiket most már kicsit félve, mert - hogy is mondjam - meglehetősen jelentős szaktekintélyek fogalmaztak meg az enyémmel nem egyező álláspontot ebben a kérdésben. Ez az a kérdés, hogy a nyomozási bírónak adott esetben legyen-e joga olyan bizonyítást felvenni, illetve olyan bizonyítékot értékelni, ami akkor még, amikor az indítványt megkapja, nem része az eljárási anyagnak. Egyrészt a strasbourgi gyakorlat az, hogy a bíró köteles mérlegelni a megalapozott gyanú fennálltát vagy fenn nem álltát. Ehhez a mérlegeléshez szerintem bizonyos esetekben és valóban nagyon szűk körben, de indokolt lehet biztosítani számára a lehetőséget, hogy bizonyítást vegyen fel. Mondjuk, azokban az esetekben, amikor a védelem - és voltak sajnos ilyen esetek - meggyőző bizonyítékot szeretne a nyomozó hatóság elé tárni, illetve megpróbálja meggyőzni a nyomozó hatóságot arról, hogy ezt a meggyőző bizonyítékot felvegye, ámde ezt a nyomozó hatóság nem teszi meg. Emlékszünk arra az esetre, amikor rablásért elítéltek valakit, egy hajnali rablásért olyasvalakit, aki az azt megelőző éjszaka egy távoli kelet-magyarországi helységben adott éppen koncertet a zenekarával, és ezt videofelvételek és harminc-negyven tanú bizonyította - volna, amennyiben a védelemnek figyelembe vette volna a videofelvételek tekintetbe vételére, illetve a tanúk meghallgatására vonatkozó indítványát az eljárás során a nyomozó hatóság, illetve később a bíróság.

Ilyen esetekben, azt gondolom, amikor a védelem el van zárva attól a lehetőségtől, hogy alanyi joga legyen bizonyos bizonyítékokat ilyen módon az eljárás részévé tenni, akkor szükség lehet arra, hogy a bíróság a megalapozott döntés meghozatala érdekében megkapja ezt a lehetőséget. Tény az, hogy ez ellentétes jelen pillanatban ezzel a logikával, azonban az a kérdés, hogy a bíróság minden esetben abban a helyzetben van-e, hogy megalapozottan mérlegelje a megalapozott gyanú fennállását vagy fenn nem állását, ha kizárólag azokra a bizonyítékokra van utalva, amelyeket adott esetben a nyomozástaktikai okokból az előzetes letartóztatás mellett döntő ügyészség elétár.

Tagadhatatlan, hogy ez nehéz kérdés. A bíró véleménye azon valóban nem változtat, hogy a nyomozó hatóság vagy az ügyész szerint fennáll-e a gyanú vagy sem, de azon változtat, hogy ennek a gyanúnak az igazolására vagy a cáfolatára irányuló eljárást az érintett személynek a személyes szabadságától való megfosztása mellett vagy anélkül kell végigvárnia. Úgyhogy azt gondolom, hogy abból az európai emberi jogi egyezményből fakadó követelménynek, amely szerint a bírónak a megalapozott gyanú fennállását is vizsgálnia kell akkor, amikor elrendeli vagy meghosszabbítja az előzetes letartóztatást, ennek bizonyos esetekben csak úgy lehet megfelelni, ha a bírónak van valamiféle lehetősége; nyilván korlátozott, és nyilván nehéz ezt megfogalmazni. Ha jól tudom, nem voltam itt, de Csák Zsolt mondta azt a példát a múltkori ülésen, amikor egy útlevéllal tudta volna bizonyítani a terhelt, hogy a kérdéses időpontban nem is tartózkodott Magyarországon. Elvonni azt a lehetőséget, hogy a bíró bepillantson az útlevélibe, és megállapítsa, hogy ez így van vagy nem, szerintem nem volna szerencsés.

És nyilván itt is arról van szó, amit főügyész úr mondott, hogy nem a 72 óra alatt, és adott esetben nem is az előzetes letartóztatás elrendelésekor merül fel ez a kérdés, hanem a hosszabbítás során. Nyilván ennek a dinamikának, amiről többször beszéltünk, az a lényege, hogy az eljárás elején kevesebbnek is elégnék kell lenni. Később azonban, éppen emiatt, a mérlegelést is szélesebbre lehet szerintem szabni. Úgyhogy én azt mondanám, ezért ezt nem kellene talán elvetni, meg kellene vizsgálni, hogyan lehet a kérdést úgy szabályozni, hogy beleilleszthető legyen abba a logikába, amelynek mentén a magyar büntetőeljárás jelenleg folyik.

A másik dolog, valami, ami nincs benne a koncepcióban, de szerintem jó lenne, ha bekerülne. Erre vonatkozóan van egyrészt strasbourgi esetjog, a Nikolova kontra Bulgária és még néhány ügy, illetve most van folyamatban egy büntetőeljárás iránylevnek az elfogadása az Európai Unióban, amelynek értelmében szükséges lesz az, hogy a védelem hozzáférjen fő szabály szerint azokhoz a bizonyítékokhoz, amelyekre az ügyész az indítványát, illetve a bíróság azt a döntését alapozza, hogy a személyi szabadságot elvonja. Ez ebben nincs benne, nagyon fontos; mondom, részben strasbourgi kötelezettség, hogy ha elfogadják az irányelvet, akkor uniós kötelezettség is lesz, hogy ne az legyen a fő szabály, ami most, hogy majd az iratismertetéskor, ügyvéd úr, hanem fő szabály szerint, ha van olyan bizonyíték, amelyre a személyi szabadság korlátozása alapul, akkor ez megismerhető legyen a védelem számára, és az legyen a kivétel, amikor nyomozási érdekből ezt vissza lehet tartani, megfelelő indokolási kötelezettséggel. Ezt tartottam még fontosnak itt beillesztésre.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Parancsoljon!

DR. FOGARASSY EDIT (Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatala): Fogarassy Edit vagyok, az ombudsmani hivatalból.

Én elsősorban a végrehajtási részhez szeretnék hozzáfűzni észrevételeket az ombudsmani jelentések alapján, amiket megállapítottunk. Ha a koncepció mentén haladunk, a 4.1. pont a távbeszélő-használat lehetőségét és a kívülről való hívások fogadását szabályozza,

ezt javasolja rendezni. Szintén ezt a javaslatot megerősítettük egy decemberi jelentésünkben, illetve azt is szükségesnek tartjuk szabályozni, hogy a védő hívását, tehát az előzetesen letartóztatottak által kezdeményezett hívásoknál ne korlátozzák időben a védő hívásának a lehetőségét. Ezt decemberben tettük, még nem érkezett válasz a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium részéről. Illetve szintén érinti az előzetesen letartóztatottakat és az elítélteket is, hogy minimálisan határozzák meg azt az időtartamot, amely a heti telefonbeszélgetésre - itt a hozzátartozói telefonbeszélgetést értjük elsősorban - rendelkezésre állhat; szintén jeleztük a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumnak.

A fiatakorúak előzetes letartóztatása kapcsán annyit pontosítanék az 5.1. pontban, hogy itt az lenne a helyes, hogy megyei előzetesházban, országos bv-intézetben, tehát megyei vagy országos bv-intézetben ne lehessen végrehajtani; itt ez a „megyei” kétszer nem szükséges.

Nem tudom, ez a javaslat él-e még, de volt 2007-2008 körül egy olyan javaslat, az Igazságügyi Minisztériumból írta az akkori miniszter, hogy különbséget tennének még a fiatakorúaknál a végrehajtás során a fiatakorúak, tehát az anyagi jog szerint fiatakorúak, vagyis 18 év alattiak, és a végrehajtás szempontjából fiatakorúak, 21 év alattiak között; őket tekintnék talán fiatal felnőtteknek, volt egy ilyen javaslat. Tehát a végrehajtás során az ő elkülönítésükre is jogszabályi rendelkezésnek kellene születnie, illetve lehetne ilyen jogszabályi rendelkezés; mondom, az IRM felől érkezett ez a javaslat. Ezzel egyet tudunk érteni, hogy a végrehajtás során legyen egy ilyen differenciálás, hiszen ők már a 18 alattiaktól lényegesen idősebbek lehetnek.

Az egyéb felvetéseknél a felnőtt korúak előzetes letartóztatása esetében nagyon nehéz probléma a végrehajtási körülmények kérdése. És annak ellenére, hogy mondta altábornagy úr, hogy 2008-ban 117 százalékos volt a telítettség, de az ombudsman már megállapította 2008. júliusi jelentésében, hogy bizonyos megyei bv-intézetek már 2008 júliusában 200 százalék felett voltak telítettek. Tehát az előzetesen letartóztatottak zsúfoltsága borzasztóan nagy ezekben a megyei előzetesházakban, bizonyos megyei előzetesházakban, és ezt nagyon nehéz jogalkotási eszközökkel szabályozni, mert a négyzetméternormák kedvezőbbek, mint az elítélteknél, csak mivel ezt a bv-intézet nem tudja betartani, és emelkedik az előzetesen letartóztatottak száma, ennek sokkal átfogóbb rendezése szükséges, amit talán a 3/2. pontban említett, a helyettesítő kényszerintézkedések - itt elsősorban a házi őrizetre gondolhatunk - technikai feltételének megteremtése válthat ki. Tehát ha valóban meglenne ennek a megerősítése, akkor az az előzetesen letartóztatottak végrehajtási körülményeit javíthatná, külön jogszabályi előírás nélkül, és ez jelentkezhetne abban, hogy kevesebb előzetesen letartóztatott jut egy nevelőre, így sokkal többet tudnának velük foglalkozni.

Azt viszont javasoltuk, szintén a korábbi igazságügyi miniszternek, hogy a foglalkoztatási lehetőségek kiszélesítése érdekében talán lehetne valamilyen jogszabályi előírást beépíteni, noha bizonytalan a letartóztatás időtartama. De az mégis - nem is tudom, milyen szót használjak - borzasztóan hangzik vagy nonszensz, hogy 23 órát be vannak zárva a zárkájukba, és ténylegesen nincs semmilyen foglalkoztatási, illetve szabadidő-eltöltési lehetőség ezekben a nagyon zsúfolt előzetesházakban. És az is probléma például Bács-Kiskun megyében, ahol említettük már többször, a legszúfoltabb talán az egész országban a kecskeméti bv-intézetnek az 1. objektuma, hogy a napi egyórás séta lehetőségét sem tudják biztosítani, vagy korlátozottan, vagy egyáltalán nem. Tehát ilyenkor bizonytalan ideig 24 órát vannak a zárkájukban; és ha ehhez hozzáteszük azt, hogy heti egy fürdési lehetőség van a jogszabályban - persze tudom, hogy minden anyagi források függvénye, de talán ennek emelését is meg kellene fontolni legalább heti kettőre -, akkor tényleg azt mondhatjuk, hogy az előzetesen letartóztatottak körülményei sokkal-sokkal rosszabbak, mint az elítélteké.

Ennyit kívántam hozzáfűzni a koncepcióhoz. Köszönöm.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Valóban anyagi kérdés legfőképpen, meg egyébként szerintem gondolkodásban szükségszerűen változásra érett felfogásbeli különbség, amiről én is tettem említést, hogy az előzetesen letartóztatottnak a körülményei nem lehetnek rosszabbak semmiképpen sem, mint a jogerősen elítélteké. Azt gondolom, ezen mindenképpen változtatni kell. Én is tudom azt, hogy ez egy komoly anyagi áldozattal járó változás lenne.

A kormány képviselője? *(Jelzésre:)* Később majd, jó. Bócz Endre jelezte és Bánáti elnök úr az ismételt hozzászólási igényét. Parancsoljon!

DR. BÓCZ ENDRE (Magyar Kriminológiai Társaság): Csak azt szerettem volna mondani, hogy a büntetőeljárás törvényben jelenleg nincs benne az, hogy a gyanúsított az elkövetőtársaival összebeszélne, és ezért le lehet tartóztatni. Sőt, a Be. eredeti indokolásában külön ki volt emelve, hogy ebben a példálózó felsorolásban nem szerepel a gyanúsítottak összebeszélése, mert az nem ütközik jogi tilalomba. Most attól még, hogy nem ütközik jogi tilalomba, ezt még nem lehet olyannak venni, mint ami jogos akadályozása a hatósági eljárásnak. Tehát attól ez még nem egy jogilag dicsérendő magatartás.

Ténylegesen a taktikai megfontolás abban a típusú letartóztatásban, amit én elmeséltem, tehát ahol a férj és a feleségről van szó, ott a gyanúsítottak nem várják azt, hogy gyanúsítottak lesznek. Tehát akkor megkérdezzük az egyiket, és vagy nyilatkozik, vagy nem; ki kell oktatni mindenféle jogára. Ha megtagadja a vallomástételt, holott lenne egy klauzibilis védekezése, nevezetesen, mondjuk, az alibi, és erre nem hivatkozik, hanem azt mondja, hogy nem vallok semmit, akkor ez rendben van; de addig azért nem engedjük el, amíg a másikat is meg nem kérdezzük, hogy az is befolyásmentesen tegyen egy nyilatkozatot, akár azt, hogy nem teszek vallomást, pedig lenne egy klauzibilis védekezése. Csak erre a helyzetre az angol bíróságokon már elismerték azt, hogy lehet értékelni a vallomás megtagadását a későbbi védekezéssel szemben hitelt érdemlőség szempontjából, ha egy olyan vallomásra hivatkozik később a vádlott, amely egy kézenfekvő védekezés lett volna akkor, amikor először meggyanúsították. Tehát hogy nem hivatkozik arra az alibire, amely később igazolhatónak látszik, azért, mert időközben már sikerült összebeszélni; ez a taktika szerintem abszolút legális.

Ami pedig a bírók bizonyítékmérlegelését illeti a letartóztatási meghallgatásnál, az okiratok elolvasása, az, hogy nem törvényes forrásból származik az okirat, nem szabályos a kihallgatás, és ez kiderül a jegyzőkönyvből, összevissza beszél a terhelő tanú és háromféle vallomása van a jegyzőkönyvben, ezt természetesen észlelheti, és akkor mondhatja azt, hogy ez nem egy hitelt érdemlőnek ígérkező vallomás. De hogy van egy vallomás, amelyik szabályos körülmények között került felvételre, abszolút törvényesen, és amelyben egyébként nincsenek sem belső ellentmondások, nem ellentétes sem természeti törvényekkel, tehát egy reális történetet tartalmaz, amit elmondott egy ember, akinek van neve, címe, személyisége, arra azt mondani, hogy ezt nem tartom hitelt érdemlőnek, anélkül, hogy látná az illetőt - szóval, ez azért egy olyan felelősség, amit nemigen mondhat senki. Az, hogy az idők folyamán persze kiderül az, hogy most már nem olyan vészesnek látszik az eset, mert kiderült, hogy lehet, hogy nem is igaz az egész, az egy más kérdés - de az nem a letartóztatás elrendelése meg a nyomozási bírónak a bizonyítékmérlegelése, szerintem, legalábbis ebben az értelemben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bánáti János, parancsoljon!

DR. BÁNÁTI JÁNOS, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke: Köszönöm. Csak egy mondattal térnék először vissza a terheltársak védekezésének egyeztetésére. Ez egy

alapkérdés, és mondhatom, hogy nagyon gyakran egyetértek főügyész úrral, de ez alapkérdés, és ezek szerint nagyon messze van a véleményünk egymástól. És azt kell mondanom, hogy szerencsémre, szerencsénkre írásbeli legfőbb ügyészi utasítás van, amely legfőbb ügyészi utasítás a '98-as törvény hatálybalépése után világosan leírta, hogy a gyanúsítottak összebeszélésének veszélye nem letartóztatási ok, ezen az alapon nem lehet indítványozni letartóztatást. Hihetetlen mennyiségű nyomozástaktikai lehetősége van a hatóságnak, mint hallottuk. Ez az egyetlen lehetőség lényegében a mai büntetőeljárás törvényben, hogy a gyanúsítottak szükség esetén, adott esetben a védőkön keresztül, megbeszéljük, hogy élnek-e például azzal a lehetőséggel valamennyien, hogy nem tesznek vallomást. És mindaddig, amíg ezek sem hamis vádba, sem hamis tanúzásra rábírásba nem csúsznak át, tehát jogszerű eszközt vesznek igénybe, márpedig az jogszerű eszköz a vádlott, terhelt részéről, hogy nem tesz vallomást vagy nem mond igazat, ennek az egyeztetése személyesen vagy védőkön keresztül jogszerű. Föl sem merülhet egy olyan jellegű visszalépés vagy ennek bármilyen sugallata, hogy ez lehet letartóztatási ok. Azt kell mondanom, hogy szerencsére éppen a legfőbb ügyészi utasítás alapján is ma elenyésző, hogy mégis be-becsúszik egy-egy indítványba régebbi reflex alapján egy ilyen mondat.

Egy mondat még; erről eredetileg nem szóltam az előzetes letartóztatások végrehajtásával kapcsolatban. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, és tényleg a bizottság előtt is felhasználok az alkalmat, hogy elmondjam, hogy személyesen altábornagy úrral és a büntetés-végrehajtás vezetésével egy nagyon korrekt együttműködő kapcsolata van az ügyvédi kamarának, részt veszünk egymás rendezvényein; éppen holnap lesz egy szakmai rendezvény, ahova meghívtak, ahol tájékozást adhatok az ügyvédek, a védelem helyzetéről. Ebből következően azt mondanám, hogy ismerem, amennyire külsőként ismerhetem, a büntetés-végrehajtásnak a költségvetéshez kapcsolódó nehéz helyzetét. Amikor tehát én mindennek ellenére dörömbölök az ajtón például a telefonnal kapcsolatban, a bemenő telefonnal, nagyon jól tudom, hogy nem altábornagy úr vagy nem általában a vezetés jóindulatán múlik, hogy ezt a kérdést megoldják. Elmagyarázta nekem, hogy például a személyzet milyen jellegű növelésével járna, hogy egy ügyvédi telefonra fölvezessék a terheltet a fogdából. Ennek ellenére nem adjuk föl ezt a kérdést, és továbbra is szeretném, ha ez napirenden maradna. Vannak itt technikai dolgok, adott esetben például elsöre elő lehetne írni, a védő előzetesen jelezze az időpontot, egy nappal előtte egy félperces bejelentkezés alapján, hogy másnap délután fél 5-kor telefonálok, és már a büntetés-végrehajtás elő tudja készíteni. Tehát lehet megoldást találni; mint ahogy a kimenő telefonnál is megint csak. Nem hiszem, illetve nem tudom, hogy ez anyagi kérdés lenne, hogy a terhelték miért csak fél 4-ig használhatják a kimenő telefont. Ez teljesen ellentétes a védőknek, mármint az ügyvédeknek az időbeosztásával. Itt tényleg a kirendelt védőre gondolok, aki egész nap a bíróságon ül, vagy éppen bv-beszélőn van, vagy a rendőrségen, a telefonját elveszik, ki van kapcsolva; csak 4 óra után van abban a helyzetben, hogy beszélni tudjon - és fél 4 után nincs kimenő telefon. Nem hiszem, hogy olyan sok pénzbe kerülne, hogy ezt a kérdést például meg lehessen oldani.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Annyit az elnök úr által elmondottakhoz, hogy őszintén szólva a magam részéről nagyon örülök annak, ha van együttműködés a szakmák között, és az albizottságnak is, legalábbis amíg én vagyok ennek az elnöke, biztosan az lesz a törekvése, hogy a jogalkalmazók munkáját segítse, és megvalósítson egy élő és valós perbeszédet... *(Derültség.)* - perbeszédet! párbeszédet; látják, ez az elszólás -, tehát egy valóságos párbeszédet a hatalmi ágak között; és azt gondolom, egy feladatunk van: felmérni azt, hogy mi az ebben a körben, amihez jogalkotás, jogalkotási munka szükséges.

Altábornagy úr, parancsoljon!

DR. KÖKÉNYESI ANTAL, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Képviselő Urak, Hölgyek! Egyrészt azzal kezdeném, hogy valóban törekvés van a büntetés-végrehajtás vezetése részéről, hogy mindenkivel, akivel együtt lehet működni, ez történjen meg, hasonlóképpen a bíróságok, ügyészségek képviselőivel, de adott esetben az ügyvédi kamara vezetésével. Jó néhány alkalommal konkrétan Bánáti úrral is volt már alkalmunk és lesz is átbeszélni dolgokat. De nekünk együttműködési megállapodásunk van a Helsinkai Bizottsággal és sok mással. Vagyis én azt mondanám, hogy amikor én a problémákról beszélek, vagy talán úgy tűnik a kívülállók számára, hogy el akarom terelni magunktól a felelősséget vagy a szándékot nem akarnánk jól mutatni, akkor az azért persze nem így van, sőt a legnagyobb együttműködési készség van bennünk, akár az ombudsmani hivatallal. Ombudsman úr tavaly tizenhárom ellenőrzést végzett, és mi mindegyiket úgy válaszoltuk meg, hogy köszönjük a felvetést, és természetesen minden lehetőséget keresünk annak érdekében, hogy ezek teljesüljenek. De ugye arról volt már szó, hogy alapvetően a mi lehetőségeink azért nem mindenben korlátlanok.

Hadd reagáljak egy-két olyan dologra, ami itt a koncepcióban szerepel, és egyébként itt érintve is volt.

Tulajdonképpen már a korábbi ilyen albizottsági ülésen, amiről beszéltünk már, ott is téma volt a telefonálás lehetősége. Én abban intézkedtem, hogy kötelezve lettek az intézet vezetői, hogy válasszák külön az ügyvédekkel történő beszélgetést, ami nem lehet korlátozott, tehát annak nincs időtartama, hogy mennyi lehet, és az egyéb kapcsolattartásra szánt lehetőséget, amennyiben az intézetben ez korlátos. De azt kell mondjam, most a legtöbb intézetünk már úgy rendelkezik, a telefonálási lehetőséget úgy biztosítja, hogy nincs is korlát; inkább nyilvánvalóan a mögötte lévő fedezet az, amire adott esetben persze szintén figyelni kell, hogy nehogy aránytalanná váljon az esély arra, hogy most ki kivel hogyan mennyi időtartamban tudhat kapcsolatot tartani. Mert aki ezt megteheti, az akár naponta fél órát is beszélhet. Alapvetően tehát ez a része a kifelé menő telefonálásnak rendezett, illetve annak a körlevélnek az alapján, amely nyomatékka a parancsnokoknak elrendelte azt, hogy válasszák külön az ügyvédi telefonokat.

Itt kicsi kétségünk a befelé jövő hívások esetében a hozzáférés lehetőségével kapcsolatban van. Azt azért el kell mondjam, hogy egyrészt törvényi kötelezettség, másrészt egyéb jogszabályokban foglalt kötelezettség számunkra a biztonságot garantálni. Azt, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója előírja, hogy kivel tarthat kapcsolatot az illető, azt ellenőrzéssel és egyéb úton biztosítanunk kell. Abban az esetben, nem tudom, milyen az alanyi kör, ha arra vonatkozik, hogy ez az ügyvédek befelé történő telefonálása, én azt gondolom, erről nyilvánvalóan lehet és kell is beszélni, ha ez indokolt. Főként azért, ahogy ezt elnök úr le is vezette, hogy esetleg milyen nehézségekbe ütközik. De azt hadd mondjam, hogy ha 16 ezer fogvatartott van, van, ahol 1600 fogvatartott van egy intézetben, és ez a kapcsolati kör egészére kiterjedő befelé történő hívás, az megbontja a napi programot, a munkáltatást, az esetleges elkülönítést, a szállításban lévők problémáját, s a többi. Tehát azt a mostani állapot szerint mind technikailag, mind a létező elvárás és jogszabályi felhatalmazás szerinti biztonság biztosítása, a büntetőeljárás sikerének a biztosítása szempontjából, s a többi, az egy más körülmény. Tehát ha úgy értem az alanyi kört, hogy az ügyvédek, olyan esetben, amikor ő ezt indokoltnak tartja, és ráadásul előzetes értesítés melletti, arra mi, azt mondanám, nyilvánvalóan megkeressük a lehetőséget, mint ahogy minden másban is törekszünk arra, hogy a lehetőséget megkeressük.

Egy másik felvetés az iratok elektronikus tanulmányozása. Erre már egyébként van is példa. Amikor a múltkor kint voltunk, volt is konkrét személy, aki ennek kapcsán tanulmányozta a nagy iratköteget, ami számára biztosítva van. Itt nyilvánvalóan különbséget kell tennünk, hogy ez nem kötelezettség, hanem egy lehetőség. Tehát amikor nincs olyan tanulmányozandó iratanyag, akkor nem biztos; mert az egy másik kérdés, hogy ennek megint

van anyagi, technikai és egyéb vonatkozása, hogy ez teljeskörűen, kötelező jelleggel kiterjesztésre kerüljön.

Aztán van egy következő dolog, amelyen sokat gondolkoztunk munkatársainkkal. Ugyanis a fiatalok fogva tartása megyeiben nem lehet és országos büntetés-végrehajtási intézetben nem lehet, akkor azt mondjuk, hogy kizárásos alapon egy helyen lehetne Magyarországon. A kérdés az, hogy az az elvárás, hogy a lakhelyéhez a lehető legközelebbi elhelyezés biztosítva legyen, a másik az, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója vajon hogyan fogadja azt, ha Gyuláról nem, mondjuk ott, az adott térségben, hanem Tökölön van elhelyezve, és akkor az ilyen típusú nyomozati cselekmények végrehajtásánál ez milyen körülmény. A másik: nagyon helyesen itt benne vannak a javító-nevelő intézetek. Azt gondolom, azok kapacitása most kihasználatlan, legalábbis abban a tekintetben, hogy sokkal jobb feltételeket biztosít a fogva tartásra, mint ami a mi lehetőségünk, sokkal kisebb a zsúfoltság, ebből eredően sokkal több a pszichológus fajlagosan, sokkal több a nevelő. Tehát tulajdonképpen azt gondolom, hogy addig is, amíg ilyen átmeneti időszak van, hogy egyre zsúfoltabb a fiatalok elhelyezése nálunk, a másik oldalon a javító-nevelő intézetekben való elhelyezési lehetőség pedig szerintem valamilyen oknál fogva azért lehetne más szemléletű is. Erre egyébként még azt is mondanám, külföldi példákat is tanulmányoztak a kollégák, hogy milyen alternatív, akár félig nyitott vagy teljesen nyitott házak vannak Nyugaton, amelyek a fiatalok helyes irányú nevelését - mint ahogy ez egy alapvető elvárás - akár jobban biztosítja, mint hogy bezárni egy előzetesházba vagy egy büntetés-végrehajtási intézetbe. Ez volt tehát még egy olyan körülmény, amelyet szerettem volna felvetni, s tulajdonképpen ebből ered az, hogy egyéb vonatkozásban például a javítóintézetek miért biztosíthatnak jelenleg jobb feltételeket, mint amit mi biztosíthatunk.

Megerősítem azt, amit az ombudsmani hivatal képviselője elmondott. Ez nemcsak 2008-ban volt így, hogy a megyei házak vagy az előzetesházak zsúfoltsága lényegesen meghaladta az átlagot, hanem a mai napon - március 22-ét írunk - 186 százalékos az átlagos telítettség az úgynevezett megyei házaknak, és 121 százalék a végrehajtó intézeteknek. De ha ezen belül megnézzük az arányokat is, én már többször mondtam, és vállalom, hogy ezt mondom, ez az ország kettészakadt annyiban, hogy Tolnában, Veszprémben, Zalában ez nem éri el a 150 százalékot, viszont Szabolcsban 237 százalék éppenséggel, és mondhatnám Borsod megyét, ahol 200 százalék, vagy Hajdú-Bihar megyét. Van tehát egy struktúra, amivel nagyon nehezen tudunk úgy mit kezdeni, hogy eleget tegyünk minden elvárásnak, hogy a lakóhelyhez legközelebbi legyen, a rendelkezési jogkör gyakorlója ritkán támogatja azt, hogy mondjuk - helyesen egyébként -, aki Békés megyében lenne vagy Borsodban vagy Hajdú-Biharban, az kerüljön át Jász-Kiskunba, majd Veszprémbe, aztán majd Győrbe, mert megállítja a büntetőeljárás tervezett menetét. Ebből eredően tehát én azt gondolom, ez egy olyan örökségünk, és az országnak a pillanatnyi állapotában a közbiztonság is egy olyan örökség, amely szembesít bennünket ezekkel a körülményekkel, sajnálatos módon.

Úgyhogy, elnök úr, ennyiben szerettem volna néhány gondolatban reagálni. Illetve egy dolgot még egyszer; ezzel kezdtem a mostani hozzászólásomat, és a végét ezzel szeretném zárni. Minden törekvésünk az, hogy a fogvatartott jogait biztosítsuk, jelen feltételek, állapotok mellett, és ebben határozott kormányzati törekvés van; említettem az előbb azt a kormányhatározatot, amelyik megvalósításra vár. Határozott kormányzati törekvés van akkor, amikor a Belügyminisztérium most dolgozza ki a házi őrizettel kapcsolatosan azokat az elektronikus felügyelettel mint lehetőséggel kapcsolatos feltételeket, és nemzetközi összehasonlításokat is végeznek és végzünk mi is, a bv, hogy hogyan lehetne kiterjeszteni, és tényleg szó szerint kevesebb legyen akár az előzetes letartóztatott. Mert azért nem teljesen helyes állapot az, hogy nálunk majdnem 30 százalék az előzetes letartóztatottak aránya az össz fogvatartotti létszámból, ilyen feltételek mellett. Vannak országok, ahol ez tíz-egynéhány

százalék csak. Hogy aztán ebben milyen megoldások és hogyan lehetségesek, alapvetően viszont, azt gondolom, sajnos már nem a mi lehetőségünk és feladatunk.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, altábornagy úr. Az utolsó gondolatkörét, azt gondolom, többen különös érdeklődéssel hallgattuk és örömmel.

Nem tudom, ki kíván esetleg még szólni. A minisztérium képviselője, Kara Ákos, parancsoljon!

DR. KARA ÁKOS (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Nagyon röviden egy-két észrevételemet megosztanám, végigmenve a koncepción.

Az 1. pont a nyomozási bíró eljárásával kapcsolatos felvetések. Ennek kapcsán személy szerint osztom a Vókó úr és Bócz úr által elmondottakat, és azt gondolom, hogy itt milyen körben lehessen kiterjeszteni a bizonyítási lehetőséget a megalapozott gyanú alátámasztására, ezt nem gondolnánk egy nagyon célszerű megoldásnak. Ugyanakkor azon valóban el kell gondolkodni, amit Kádár András Kristóf mondott erről.

Szintén ő ismertette azt az elvárást, amely előbb-utóbb az elfogadásra kerülő uniós irányelvben meglesz, hogy a védelemnek milyen iratokat, bizonyítékokat kell megismernie. Ez valószínűleg nagyban segítheti azt, amit többen elmondtak, hogy most is benne van a törvényben, hogy normálisan indokolt határozatokat kell hozni az előzetes letartóztatás elrendeléséről, meghosszabbításáról, fenntartásáról.

Azt nehezen tudom elképzelni, ami a II/1. pontban van, hogy ahogy itt haladunk előre az időben, konkrétan meghatározzuk, hogy most egyszer egy bizonyíték kell, utána három, utána öt, utána tizenöt, vagy nem tudom. Tehát azt, hogy „megalapozottan feltehető”, ezt a Be. rengeteg helyen használja, és szerintem az, amit Bánáti elnök úr ismertetett, hogy mit jelent a „megalapozottan feltehető”, ezt nem nagyon kellene tovább magyarázni, illetve ezt akkor mindenütt magyarázni kellene. A Be. 214. §-a alapján ez egyértelmű. Lehet, hogy ott lehet finomítani, mert olvasom, ez most hogyan szól: „A nyomozási bíró köteles indokolni a határozatát, és az indokolás tartalmazza az indítvány lényegét, az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény rövid leírását és minősítését, az indítvány törvényi feltételeinek fennállását vagy azok hiányára való utalást.” Ezen az „utaláson” lehet, hogy lehet kicsit pontosítani, amit lehet, hogy én jobb megoldásnak tartanék, mint hogy a „megalapozottan feltehetőt” magyarázzuk.

Az egy megfontolandó dolog, amit Bócz úr vetett fel, hogy a 129. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott „így különösen” felsorolást el lehet hagyni. Nem tudom, ehhez most a jogalkalmazók mit szólnak, hogy ez segít nekik vagy nem segít, hogy van felsorolás, de mondjuk, normatív tartalma az ilyen típusú felsorolásoknak valóban nem túl sok van.

A nyomozási határidő leszállításával kapcsolatban én azt gondolom, most egy relatíve friss szabályozás differenciálta azt, hogy meddig tarthat az előzetes letartóztatás határideje. Lehet, hogy ezzel várni kellene kicsit, és meglátni, hogy hogyan alakult a gyakorlat, aztán annak megfelelően hozzányúlni. A nyomozási határidő általános leszállításával azért nem tudok egyetérteni, mert számos olyan nemzetközi szervezet, monitoringrendszer van, az OECD-nél, illetve a GRECO-nál, amelyek pont azt kárkoztatja, hogy rövid a nyomozás határideje, tehát még ezzel sincsenek megelégedve. Amellett, hogy ha tovább tart a nyomozás, az nem jár jogvesztő hatállyal, tehát nem azt jelenti, hogy ez egy jogvesztő határidő, és utána nem lehet felhasználni az azt követően beszerzett bizonyítékokat, de ennek ellenére meg lehet nézni, mind a két szervezet a honlapján erre vonatkozóan tartalmaz ajánlásokat, hogy a kétéves határidőt rövidnek tartja. Nem akarnánk meghosszabbítani sem, de az nagyon nem lenne jó, ha ezt csökkentenénk.

A Bánáti úr által felvetetteket, miszerint ez az ellenőrzés rövidebb legyen, illetve hogy a kötelező meghallgatás három hónap után megtörténjen, én ezt megfontolásra alkalmasnak találom.

Az pedig egy abszolút személyes megjegyzés itt az 5.2. pontra vonatkozóan, hogy előírhatunk jogszabályban mindenféle követelményeket, hogy hány pszichológusnak, pszichiáternek, szociális munkásnak, s a többinek kell dolgoznia fiatalkorúak bv-intézetében, de ezzel kapcsolatban egy másik megbeszélésen - nem tudom, ezt altábornagy úr meg tudja-e erősíteni - a bv részéről hangzott el olyan probléma, hogy még ha van is üres státusuk, akkor sincs, akit fölvegyenek, mert nem igazán jelentkeznek ilyen típusú szakemberek. Úgyhogy itt erre is figyelemmel kell lenni, hogy azok betölthetőek-e valójában, ha van ilyen előírás.

Ennyit kívántam elmondani, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ki kíván még a vitában hozzászólni? Kádár András Kristóf, parancsoljon!

DR. KÁDÁR ANDRÁS KRISTÓF (Magyar Helsinki Bizottság): Csak röviden; nem terveztem, de tekintettel arra, hogy az ombudsmani hivatal képviselője fölvetette: a gyermekek jogairól szóló egyezmény, amelynek Magyarország részese, azt mondja, hogy a gyermekeket a felnőtt korúaktól el kell különíteni. A gyermekjogi egyezmény értelmében a 18 év alattiak gyermekek, a fölöttiek pedig felnőttek. Ebben az a jelenlegi megoldás, hogy a 18 év alattiakat a 21 éves koruk betöltéséig korábban fiatalkorúként elítélt személyekkel együtt tartják fogva, ez egyszerűen nem megfelelő. Magyarországnak van itt egy olyan nemzetközi kötelezettsége, amelyet a jelenlegi gyakorlat egyáltalán nem tart tiszteletben.

Az teljesen világos, hogy a zsúfoltság mellett még egy elkülönítési előírásnak a megfogalmazása még nehezebb helyzetbe hozhatja a büntetés-végrehajtási szervezetet, ugyanakkor van itt egy olyan nemzetközi jogi kötelezettség, amelyet figyelembe kell venni. A megoldás nyilván az, hogy megteremtjük annak az anyagi-infrastrukturális feltételeit, hogy az egyébként elvállalt kötelezettségünket megfelelően teljesíteni tudjuk. Tehát ez nem egyszerűen csak a korábbi igazságügyi tárcától származó felvetés, hanem egy teljesen világos, normatív követelmény.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Valaki még kíván-e a vitához hozzászólni? Professzor úr, parancsoljon!

DR. VÓKÓ GYÖRGY (Legfőbb Ügyészség): A fölvetésekkel kapcsolatban egy-két adatra hívnám föl a figyelmet, amelyet volt szerencsém kigyűjteni.

Az ügyészség a hozzá érkezett előterjesztésekből 82,5 százalék esetben indítványozta a kényszerintézkedés elrendelését, tehát itt volt már egy szelep; továbbá a bíróság az indítványok 92,6 százalékában elrendelte az előzetes letartóztatást. Az előzetes letartóztatásokból 1067 legfeljebb egy hónapig, 1311 1-3 hónap közötti ideig, 2256 3-6 hónap közötti ideig tartott, és 243-nak - ez 3,9 százalék - az időtartama volt több mint egy év.

Az előzetesen letartóztatottak számában 4476 férfi és 330 nő volt. Közülük 201 fő, 191 fiú és 10 leány volt bv-intézetben, 151 fiú és 18 leány - fiatalkorúakról van szó, azért nevezem így őket -, tehát 169 fő együtt pedig javítóintézetben töltötte már az előzetes letartóztatását.

Megvizsgáltam külön, hogy a 6 hónapnál hosszabb ideje fogva tartással járó ügyek hogyan alakultak, hol vannak legtöbben. 1822 közül nyomozati szakban volt, tehát vádemelés még nem történt, 515 fő; egy évvel korábban e napon 499 fő volt ilyen. Bírósági szakban volt, vádemelés már megtörtént, 1307 fő; egy évvel korábban 1053 fő volt ilyen. Ebből látjuk,

hogyan emelkedik az időtartam a fogva tartásnál. Tehát 270 fővel, azaz 17,39 százalékkal több személy volt 6 hónapnál hosszabb ideje előzetes letartóztatásban 2011. január 1-jén, mint egy évvel korábban.

A házi őrizetről is szó esett. Az év utolsó napján házi őrizetben lévők száma 2010-ben 228 volt, egy évvel korábban 205; ez 11,22 százalékos emelkedés.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Jól láttam, hogy Fogarassy Edit szót kért? Parancsoljon!

DR. FOGARASSY EDIT (Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatala): Csak egy mondat a fiatalok előzetes letartóztatása kapcsán: ez valóban azt jelenti, hogy igen, fiatalok büntetőintézetében és javítóintézetében kellene végrehajtani. A javítóintézetek kihasználtsága valóban alacsonyabb, mint hallottuk Vókó professzor úr adataiból is, ez 2008-ban is így volt. Ez is egy koncepcionális kérdés, ami a bíróságokat érinti, hogy hol rendelik el az előzetes letartóztatás végrehajtását. És valóban azért rendelik el sokszor büntetőintézetben, mert a nyomozás helyszínéhez közelebb van, tehát nyomozati érdekekre tekintettel. Viszont a fiatalok esetében a gyermeki jogoknak kell, illetve a nevelés szempontjának kell alapvetően érvényesülnie, tehát a gyermekek alkotmányos jogainak, és azt kell mondjam, nem elsősorban a nyomozati vagy nyomozástaktikai érdekeknek, illetve a költséghatékonysági szempontoknak.

A hozzátartozókkal való kapcsolattartás, tehát a lakhelytávolság valóban problémás lehet. Ugyanakkor javítóintézetek összesen két helyen vannak, Debrecenben és Budapesten, a lányoknak és a fiúknak külön. Most is vannak ott előzetesen letartóztatottak, akik távolabb vannak a családjuktól, tehát valóban ez a szempont, a látogatás ezáltal nehezebben lesz adott esetben megvalósítható. De mégis, a körülményekben olyan nagy különbség van a megyei intézetek, illetve a fiatalok büntetőintézetek és pláne a javítóintézetek között, ami ezt indokolja. Elég, ha csak az oktatás szempontját említjük, ami a megyei büntetőintézetekben egyáltalán nincs, tehát az ott elhelyezett fiatalok hónapokig nem részesülnek semmilyen oktatásban, semmilyen foglalkoztatásban; ugyanazok a körülmények vonatkoznak rájuk, amit az előzetesen letartóztatott felnőtteknél elmondtunk: napi egy óra séta, heti egyszeri fürdés, és azt hiszem, ez tarthatatlan a fiatalok vonatkozásában.

Az elnök összefoglalója

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tennék egy javaslatot; egy mondatot azonban kitérőképpen engedjenek meg. Az előző, e tárgykörben összehívott ülésen megígértem, hogy még a múlt évben sor kerül a folytatására ennek a témának. Szeretném csak a jegyzőkönyv számára és az önök számára is rögzíteni, hogy képviselőtársaimmal való egyeztetés miatt került át ez az új évre, tehát 2011-re, hiszen az Országgyűlésnek óriási volt a leterheltsége a múlt év végén.

Tennék tehát egy javaslatot a továbbiakra. Tekintettel arra, hogy elég sok új szempont került megfogalmazásra egyrészt a mai bizottsági ülésen, szeretném a magam részéről - és itt talán képviselőtársaim nevében is mondhatom az informális egyeztetések alapján - ezeket figyelembe venni, és a következő ülésre előterjesztendő országgyűlési határozati javaslatba ezeket is beépíteni, illetve a koncepcióból azokat a rendelkezéseket, amelyet az önök részéről súlyos kritika ért, kivenni. Továbbá, tekintettel arra, hogy a kormány csak részben tudott most véleményt nyilvánítani, ugyanakkor szakmai szempontból is, és azt gondolom, e vonatkozásában elég fontosnak tekinthető az is, hogy politikai szempontból a kormányban a döntéshozók milyen álláspontra helyezkednek, ezért én azt a menetrendet javaslom - és kérem képviselőtársaimat, erről majd szavazzunk is -, hogy a mai ülésünket körülbelül három-négy hét múlva folytatnánk, olyan módon, hogy tehát a most megfogalmazott kritikákra tekintettel

én módosított tartalommal előterjesztenék egy országgyűlési határozati javaslatot. Ezt a határozati javaslatot, amelyet egy héten belül el tudunk készíteni, megküldjük az összes jelenlévő számára, és megküldjük a kormány számára is.

Tisztelettel arra kérnénk föl - és erről kérek majd szavazást - a kormányt, hogy két héten belül írásban az észrevételeit a határozati javaslattal kapcsolatban az albizottság részére eljuttatni szíveskedjék. A határozati javaslatot is, ahogy az előbbieken mondtam, illetve a kormány észrevételeit a határozati javaslattervezetre minden meghívott részére továbbítani fogom. S természetesen ezzel kapcsolatban még írásban bárki meg tud fogalmazni álláspontokat.

A következő ülésre azonban én már csak képviselőtársaimat hívnám meg, hiszen az önök véleményét, azt gondolom, teljeskörűen meg tudtuk ismerni, a kormány véleményét írásban teljeskörűen szintén meg fogjuk tudni ismerni; innentől kezdve a képviselőtársaimon múlik, hogy ennek tükrében milyen határozati javaslatot fogadunk el.

Szavazás a további munkamenetről

Úgyhogy megköszönve a nagyon színvonalas és előremutató szakmai álláspontokat, azoknak a kifejtését, a segítséget, amelyet az albizottságunk számára nyújtottak, arra kérném most képviselőtársaimat, hogy formálisan is szavazzunk arról, hogy ez a menetrend, amelyet én fölvezoltam, megfelel-e. S akkor körülbelül három-négy hét múlva ismét összehívánk az albizottsági ülést, ahol döntést is hozunk a kérdésben. Kérdezem, megfelel-e ez így. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen, akkor ezt egyhangúlag elfogadtuk.

Megköszönve még egyszer mindenkinek a munkáját, hozzászólását, az ülést berekesztem. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 54 perc)

Dr. Bárándy Gergely
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Prin Andrea